

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

2025 ел, 01 ноябрь

г.Казань

КАРАР

№ 898

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының «Татарстан Республикасында мәгарифне үстерү» Татарстан Республикасы дәүләт программасын раслау турында» 2014 ел, 22 февраль, 110 нчы карары белән расланган «Татарстан Республикасында мәгарифне үстерү» Татарстан Республикасы дәүләт программасына үзгәреш кертү хакында

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты КАРАР БИРӘ:

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының «Татарстан Республикасында мәгарифне үстерү» Татарстан Республикасы дәүләт программасын раслау турында» 2014 ел, 22 февраль, 110 нчы карары белән (Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2023 ел, 02 октябрь, 1212 нче, 2024 ел, 23 август, 6913 нче карарлары белән кертелгән үзгәрешләрне исәпкә алып) расланган «Татарстан Республикасында мәгарифне үстерү» Татарстан Республикасы дәүләт программасына, аны яңа редакциядә баян итеп, үзгәреш кертергә (карарга теркәлгән).

Татарстан Республикасы
Премьер-министры

А.В.Песошин

Татарстан Республикасы
Министрлар Кабинетының
2014 ел, 22 февраль, 110 нчы
карары белән расланды
(Татарстан Республикасы
Министрлар Кабинетының
2025 ел, 1 ноябрь, 898 нче
карары редакциясендә)

«Татарстан Республикасында мәгарифне үстерү» Татарстан Республикасы дәүләт программасы

«Татарстан Республикасында мәгарифне үстерү» Татарстан Республикасы дәүләт программасын гамәлгә ашыру өлкәсендә стратегик приоритетлар

I. Татарстан Республикасында мәгариф өлкәсенә хәзерге торышын бәяләү

«Татарстан Республикасында мәгарифне үстерү» Татарстан Республикасы дәүләт программасы (алга таба – Татарстан Республикасы дәүләт программасы) Татарстан Республикасында халыкның үзгәрүчән ихтыяжларына һәм Татарстан Республикасы жәмгыяте һәм икътисады үсешенә перспектив бурычларына туры килә торган мәгарифнең югары сыйфатын тәэмин итүгә юнәлдерелгән Россия Федерациясе халыкларының рухи-әхлакый кыйммәтләре, тарихи һәм милли-мәдәни традицияләре нигезендә гармонияле үскән һәм социаль җаваплы шәхес тәрбияләүне максат итеп куя.

Белем бирү өлкәсендә Татарстан Республикасы белем бирү сәясәтенә мөһим өстенлек булып белем алу мөмкинлеген һәм сыйфатын тәэмин итү буенча комплекслы чараларны тормышка ашыру тора.

Татарстан Республикасында сыйфатлы гомуми белем алу өчен шартлар тудыру максатларында белем бирүнең барлык төрләрен бер сменада оештыру мөмкинлеген, аларны гамәлгә ашыру шартларының куркынычсызлыгын һәм уңайлылыгын тәэмин итү зарурлыгы бар.

Ике сменада уку федераль дәүләт гомуми белем бирү стандартларын сыйфатлы тормышка ашырырга мөмкинлек бирми: укучыларның дәрестән тыш эшчәнлек төрләрен оештыру, балаларга өстәмә белем бирү хезмәтләрен сыйфатлы күрсәтү мөмкинлеге. Шуны әйтергә кирәк, Татарстан Республикасында өч сменада дәресләр алып баручы мәктәпләр юк.

Гомуми белем бирү оешмасы белем бирү һәм административ-хужалык эшчәнлеген тәэмин итү өчен кирәкле барлык төр төзекләндерү төрләренә ия булырга тиеш: уку бүлмәләре (шул исәптән заманча предметлы кабинетлар, лабораторияләр, уку остаханәләре), мәгълүмати-китапханә, спорт бүлмәләре, дәрестән тыш эшчәнлек өчен бүлмәләр, түгәрәкләр һәм секцияләр, шулай ук туклануны оештыру, медицина билгеләнешендәге бүлмәләр һәм кирәкле җиһазлар белән җиһазландырылган башка биналар, шул исәптән сәламәтлеге мөмкинлекләре чикләнгән балаларның белем бирү эшчәнлеген оештыру өчен дә.

2024/2025 уку елында Татарстан Республикасында башлангыч гомуми белем, төп гомуми белем, урта гомуми белем бирү программаларын гамәлгә ашыручы 1 402 гомуми белем бирү оешмасы, шул исәптән 1 304 гомуми белем бирү мәктәбе һәм мәктәп-интернат, сәламәтлек мөмкинлекләре чикләнгән балалар өчен 53 мәктәп һәм мәктәп-интернат, 2 шифаханә мәктәп-интернат, девиант тәртипле балалар өчен 1 мәктәп, 7 кичке мәктәп, 27 дүләннеке булмаган һәм 6 федераль мәктәп, Татарстан Республикасы Мәдәният министрлыгы һәм Татарстан Республикасы Спорт министрлыгы каршындагы 2 белем бирү оешмасы бар (2023/2024 уку елында – 1 402 оешма). Аларда 510 951 кеше укый (2023/2024 уку елында – 501 459 кеше), 37 025 педагогик хезмәткәр эшли, шул исәптән 31 936 укытучы. Шул ук вакытта 205 мәктәптә дәресләр ике сменада оештырылган.

2024/2025 уку елында көндәзгә гомуми белем бирү оешмалары структурасында (кичке, шәхси мәктәпләрне һәм Татарстан Республикасы Мәгариф һәм фән министрлыгына буйсынмаган мәктәпләрне исәпкә алмыйча) башлангыч мәктәпләр өлеше 5,8 процент (82 мәктәп) тәшкил итә, аларда укучыларның 0,7 проценты (3 466 кеше) укый. Башлангыч мәктәпләрнең гомуми саныннан 87,8 проценты (72 мәктәп) авыл жирлегенә туры килә.

Татарстан Республикасында мәктәпкәчә белем бирү программаларын гамәлгә ашыручы 1 935 белем бирү оешмасы эшли, шул исәптән 1 604 мәктәпкәчә белем бирү оешмасы һәм үз структурасында мәктәпкәчә төркемнәре булган 331 мәктәп. Анда 193 меңнән артык мәктәпкәчә яшьтәге бала тәрбияләнә.

Балаларны мәктәпкәчә белем белән тәмин итү һәм (яки) аларны карау һәм тәрбияләү хезмәтләре күрсәтү максатыннан республикада мәктәпкәчә белем бирүнең төрле формалары үсеш ала. Шулай итеп, күпбалалы гаиләләр базасында 10 гаилә мәктәпкәчә төркеме эшли, анда 33 бала тәрбияләнә.

Балалар бакчаларында төрле юнәлештәге (балаларның жайлашу, иртә үсүе, мәктәпкә әзерлек) кыска вакытлы йөрешле төркемнәргә халык арасында ихтыяж бар, алар 2 меңгә якин баланы үз эченә ала.

Татарстан Республикасында балаларга өстәмә белем бирүнең 422 белем бирү һәм мәдәният оешмасы эшли (153 муниципаль оешма, Татарстан Республикасының башка министрлыктарына һәм ведомстволарына караган 269 оешма), аларда 5 яшьтән 18 яшькә кадәр 555,2 меңнән артык бала шөгыйльләнә, бу 85,2 процент тәшкил итә.

Өстәмә белем бирү оешмаларында 23 681 педагогик хезмәткәр эшли (шул исәптән 10 782 өстәмә белем бирү педагогы), шулардан Татарстан Республикасы Мәгариф һәм фән министрлыгына караган өстәмә белем бирү оешмаларында 3 519 педагогик хезмәткәр (шул исәптән 2 805 өстәмә белем бирү педагогы) эшли.

Татарстан Республикасында 100 һөнәри белем бирү оешмасы эшли (88 дүләннеке һәм 12 шәхси).

2024/2025 уку елында укучылар саны 84 193 кеше тәшкил итте, шул исәптән:
урта һөнәри белем бирү программалары буенча – 71 848 кеше;
квалификацияле эшчеләр әзерләү программалары буенча – 12 345 кеше.

Педагогик эшчәнлекне 4,5 мең педагогик хезмәткәр башкара, шулардан 3,4 мең укытучы.

240тан артык төп белем бирү программасы гамәлгә ашырыла – бу Идел буе федераль округында иң югары күрсәткеч.

Иң популяр юнәлешләр: машина төзелеше, жир өсте транспорты техникасы һәм технологиясе, төзелеш техникасы һәм технологиясе, авыл, урман һәм балыкчылык хужалыгы, икътисад һәм идарә итү, информатика һәм исәпләү техникасы, электр һәм жылылык энергетикасы.

Укучыларны эш белән тәэмин итү - 87 процент, алынган белгечлек буенча беренче елда эшкә урнашу - 68,3 процент.

Республика һөнәри белем бирү системасы Татарстанның кадрлар ихтыяжларын канәгатьләндерү өстендә эшли, аның бурычы – бу ихтыяжларга тулысынча туры килү.

2024/2025 уку елында югары белем бирү эшчәнлеген 46 югары белем бирү оешмасы алып бара, шул исәптән 25 төп (16 дәүләтнеке, 9 дәүләтнеке булмаган (шуларның 3 дини), 21 югары белем бирү оешмалары филиалы (13 дәүләтнеке, 8 дәүләтнеке булмаган). Ведомство карамагында:

13 - Россия Федерациясе Фән һәм югары белем министрлыгы;

15 – башка федераль хакимият органнары (Россия Федерациясе Мәдәният министрлыгы, Россия Федерациясе Авыл хужалыгы министрлыгы, Россия Федерациясе Спорт министрлыгы, Россия Федерациясе Мәгариф министрлыгы);

17 – дәүләтнеке булмаган оешмалар;

1 – Татарстан Республикасы Мәгариф һәм фән министрлыгы.

2024/2025 уку елы башына югары белем бирү оешмаларында 149 094 кеше укый, шуларның:

дәүләт оешмаларында – 128 339 (86,1 процент);

дәүләтнеке булмаган оешмаларда – 20 755 (13,9 процент).

Укыту 55 кинәйтелгән эзерлек юнәлешләре һәм белгечлекләр буенча алып барыла.

II. Татарстан Республикасы дәүләт программасын гамәлгә ашыру өлкәсендә Татарстан Республикасы дәүләт сәясәте өстенлекләре һәм максатлары тасвирламасы

Татарстан Республикасы дәүләт программасының өстенлекләре Россия Федерациясе Президентының «Россия Федерациясенң 2030 елга кадәр һәм 2036 елга кадәр перспективада үсешенң илкүләм максатлары турында» 2024 елның 7 маендагы 309 номерлы Указына, Россия Федерациясе Хөкүмәтенң 2021 елның 1 октябрәндәге 2765-б номерлы боерыгы белән расланган 2024 елга кадәрге чорда һәм 2030 елга кадәрге план чорына Россия Федерациясен үстерүнең илкүләм максатларына ирешү буенча Россия Федерациясе Хөкүмәтенң бердәм планына, Россия Федерациясе Президентының «Россия Федерациясе милли иминлек стратегиясе турында» 2021 елның 2 июлендәге 400 номерлы Указына, Россия Федерациясе Президентының Россия Федерациясе Федераль Собраниесенә юлламаларына, шулай ук «2030 елга кадәр Татарстан Республикасын социаль-икътисадый үстерү стратегиясен раслау турында» 2015 елның 17 июнендәге 40-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы белән расланган 2030 елга кадәр Татарстан Республикасын социаль-икътисадый үстерү стратегиясенә (алга таба - Стратегия-2030) аваздаш.

Татарстан Республикасы дәүләт программасын гамәлгә ашыру өлкәсендә стратегик милли өстенлекләргә Россия Федерациясе халкын саклау һәм кеше потенциалын үстерү, традицион Россия рухи-әхлакый кыйммәтләрен, мәданиятен һәм тарихи хәтерен ныгыту, яңа технологик нигездә Россия Федерациясе икътисадының тотрыклы үсеше, куркынычсыз мәгълүмат киңлеген үстерү керә.

Стратегик илкүләм өстенлекләр кысаларында каралган мәсьәләләрне хәл итүгә Татарстан Республикасы дәүләт программасының максатлары юнәлдерелгән:

сыйфатлы мәктәпкәчә белем алу мөмкинлеген тәэмин итү һәм саклап калу, шул исәптән балаларны карау һәм тәрбияләү исәбенә мәктәпкәчә яшәтгә балаларның башлангыч мөмкинлекләрен тигезләү;

Татарстан Республикасында мәктәп укучыларына сыйфатлы гомуми белемгә тигез керү мөмкинлеген тәэмин итү;

эшчәнлек төре һәм алынган компетенцияләр буенча мәшгуль урта һөнәри белем бирү программасын гамәлгә ашыручы мэгариф оешмаларын тәмамлаучылар өлешен арттыру;

балаларда һәм яшьләрдә гаделлек, гомумилек принципларына нигезләнгән һәм барлык укучыларны үзбилгеләнүгә һәм һөнәри ориентациялүгә юнәлдерелгән сәләтләрне һәм талантларны ачыклау, аларга ярдәм итү һәм аларны үстерүнең нәтижәле системасын формалаштыру;

белем бирүнең барлык дәрәжәләре өчен педагогик хезмәткәрләрне һөнәри үстерүнең заманча системасын формалаштыру, анда эйдәүче югары белем мэгариф оешмалары һәм фәнни оешмалар базасында актуальләштерелгән һөнәри стандартлар нигезендә педагогик хезмәткәрләргә ел саен өстәмә һөнәри белем бирүне күздә тоту; уңайлы, имин һәм заманча белем бирү мөхите булдыру.

Бүгенге чынбарлыкка һәм киләчәккә чакыруларга туры килгән белем бирүнең мөмкинлеген, нәтижәлелеген һәм сыйфатын арттыру – дәүләт сәясәтен гамәлгә ашыруның төп юнәлешләренең берсе, ул илнең социаль-икътисади үсеш мәсьәләләрен хәл итүдә мөһим карар булып тора.

Белем бирү өлкәсендә вәкаләтләрне федераль, төбәк хакимият органнары һәм жирле үзидарә органнары арасында бүлүне исәпкә алып, жирле үзидарә органнары Татарстан Республикасы дәүләт программасында «Россия Федерациясендә мэгариф турында» 2012 елның 29 декабрендәге 273-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән вәкаләтләрне гамәлгә ашыру өлешендә катнаша. Татарстан Республикасы дәүләт программасының максатларына, бурычларына һәм күрсәткечләренә ирешү өчен кирәкле чараларны финанс белән тәэмин итү Татарстан Республикасының консолидацияләнгән бюджетында каралган.

Шулай итеп, Россия Федерациясе субъектларының мэгариф өлкәсендәге сәясәтенә гомуми таләпләр комплекслы, давамчанлык һәм үзара тулыландыру принципларына нигезләнә.

III. Стратегик өстенлекләр, илкүләм максатлар һәм Стратегия-2030 максатлары, Россия Федерациясе дәүләт программалары күрсәткечләре белән үзара бәйләнеш турында белешмәләр

Татарстан Республикасы дәүләт программасының максатлары һәм бурычлары Россия Федерациясе Президентының «2030 елга кадәр чорга һәм 2036 елга кадәр перспективага Россия Федерациясен үстерүнең илкүләм максатлары турында» 2024 елның 7 маендагы 309 номерлы Указы белән билгеләнгән 2030 елга кадәр чорга һәм 2036 елга кадәр перспективага Россия Федерациясе үсешенә илкүләм максатларын, Россия Федерациясе Хөкүмәтенә 2021 елның 1 октябрендәге 2765-б номерлы боерыгы белән расланган Россия Федерациясе Хөкүмәтенә 2024 елга кадәрге чорда һәм 2030 елга кадәрге план чорына Россия Федерациясе үсешенә милли максатларына ирешү буенча бердәм планын, шулай ук Стратегия-2030 исәпкә алып формалаштырылган.

Татарстан Республикасы дәүләт программасын гамәлгә ашыру түбәндәгеләргә ирешергә юнәлдереләчәк:

1) 2030 елга кадәр чорга һәм перспективада 2036 елга кадәр Россия Федерациясе үсешенә илкүләм максатлары:

«Һәр кешенә потенциалын гамәлгә ашыру, аның таланты үстерү, патриотик һәм социаль җаваплы шәхес тәрбияләү»;

«Тормыш өчен уңайлы һәм имин мохит»;

«Талантларга үз-үзен тормышка ашыру һәм үстерү өчен мөмкинлекләр»;

«Тотрыклы һәм динамикалы икътисад»;

«Технологик лидерлык»;

2) «Кеше капиталы» Татарстан Республикасы стратегик максатына;

3) 2025 елга кадәрге чорга Россия Федерациясе дәүләт илкүләм сәясәт стратегиясе максатларына;

4) Россия Федерациясенә «Мәгарифне үстерү» дәүләт программасы максатлары.

IV. Татарстан Республикасында мәгариф өлкәсендә дәүләт идарәсе бурычлары, аларны нәтижәле хәл итү ысуллары

Татарстан Республикасы дәүләт программасы максатларына ирешү өчен түбәндәге бурычлар хәл ителә:

баланың яшәү урынына бәйсез рәвештә заманча таләпләргә җавап бирә торган шартларда балаларга сыйфатлы гомуми белем алу мөмкинлеген тәмин итү;

педагогик хезмәткәрләр өчен бөтен һөнәри эшчәнлек дәвамында һөнәри үсеш һәм уку тәминлеген тәмин итү;

балаларның һәм яшьләрнең сәләтләрен һәм таланты ачыклау, аларга ярдәм итү һәм үстерүнең нәтижәле системасын формалаштыру;

мәгариф системасының цифрлы трансформациясен гамәлгә ашыруны тәмин итү;

Россия Федерациясе гражданны патриотик тәрбияләү системасы эшчәнлеген тәмин итү;

башлангыч гомуми, һәм (яки) төп гомуми, һәм (яки) урта гомуми белем бирүнең мәгариф программалары буенча мәгариф эшчәнлегенә белем бирү һәм тәрбияләү чаралары белән турыдан-туры гамәлгә ашырыла торган төбәк (муниципаль) гомуми белем бирү оешмалары биналарын капитал ремонтлау һәм жиһазлау чараларын гамәлгә ашыруны тәмин итү;

икътисад тармакларының һәм төбәк хезмәт базарларының фараз гарызнамәләре белән синхронлаштырылган урта һөнәри белем бирүнең яңа моделен формалаштыру; һөнәри белем бирү оешмалары инфраструктурасын финанслау юлы белән тармак предприятиеләрен эшче кадрлар әзерләүгә жәлеп итү;

мәгариф хезмәткәрләренең һәм укучыларның гомерен һәм сәламәтлеген саклап калу, матди кыйммәтләренә саклау һәм гадәттән тыш хәлләргә кисәтү өчен бүлмәләргә карата куела торган санитария-гигиена таләпләрен тәмин итү;

мәгариф инфраструктурасын модернизацияләү;

балаларга мәктәпкәчә һәм гомуми белем бирү, урта һөнәри һәм югары белем бирү системасында уку-укыту нәтижәләренең заманча сыйфатына һәм социальләштерү нәтижәләренә ирешүгә юнәлдерелгән белем бирү программаларын модернизацияләү;

һөнәри белем бирүнең уку-укыту программаларын гамәлгә ашыруны тәмин итү;

белем бирү сыйфатын бәяләү системасын камилләштерү;

мәгариф оешмаларының педагогик хезмәткәрләренә һәм житәкчеләренә ярдәм итүнең мораль һәм матди стимуллары системасын кертү;

белем бирү процессын психологик-медик-социаль тәмин итүне оештыру, шәхес үсешенә, укучыларны укытуга һәм социальләштерүгә юнәлдерелгән превентив, агарту, диагностик һәм коррекцияле чаралар комплексын гамәлгә ашыру юлы белән баланың уңышлы, социаль адаптацияләнгән шәхесен формалаштыру өчен шартлар тудыру;

ятим балалар һәм ата-ана тәрбиясеннән мәхрүм калган балалар өчен дүләр оешмалары системасын үстерү;

технологик лидерлыкка ирешү максатында белгечләр әзерләү;

Татарстан Республикасы Мәгариф һәм фән министрлыгы эшчәнлеген оештыру.